

ਆਉ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣੋ: ਸਿਹਤ ਗੈਲਰੀ

ਸਰੀਰ ਰੱਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਚਨਾ
(ਅਮੇਜ਼ਿੰਗ ਲਿਵਿੰਗ ਮ੍ਝੀਨ)

ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ
ਅਤੇ
ਸਿਹਤ ਗੈਲਰੀ ਦੇ ਸਾਇੰਸ ਗਾਇਡਜ਼, ਪੁਸ਼ਪਾ ਗੁਜਰਾਲ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ
ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ

ਜਾਣ - ਪਛਾਣ

- ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਇੱਕ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਜੀਵਨ ਮਸ਼ੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤੰਦਰਸਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ - ਵੱਖ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਹਰ ਵਕਤ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ - ਵੱਖ ਤਕਨੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਆਉ ਆਪਾਂ ਰੱਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਚਨਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਸੁਰੂ ਕਰੀਏ।

ਭੋਜਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਪਾਚਣ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- ਇਥੇ ਤੁਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਿੱਖੋਗੇ ਜੋ ਪਾਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯਾਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- ਇਹ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲਾਂ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਭੋਜਨ ਰਸਤੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕਿ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਗੁਦਾ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- ਪਾਚਣ ਅੰਗ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ:-

  1. ਮੂੰਹ : ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਦੰਦ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਚਬਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਚ ਗ੍ਰੀਬੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਲਾਚ ਭੋਜਨ ਪਚਾਉਣ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
  2. ਭੋਜਨ ਨਲੀ (ਐਸਡੈਗਸ) : ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਭੋਜਨ ਠੋੜੀ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਪੇਟ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
  3. ਪੇਟ: ਪੇਟ ਵਿਚ ਐਸਿਡ ਅਤੇ ਪਾਚਕ ਤੱਤ ਪਾਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।
  4. ਜਿਗਰ: ਚਰਬੀ ਦੇ ਪਾਚਣ ਲਈ ਜਿਗਰ ਬਾਇਲ (ਪਿੱਤ ਰਸ) ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
  5. ਗਾਲ ਬਲੈਡਰ (ਪਿੱਤਾ) : ਪਿੱਤਾ ਪਿੱਤਾ ਰਸ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
  6. ਪੈਨਕ੍ਰੀਆਸ: ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਸੂਗਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਸਿਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਨਕ੍ਰੀਆਸਟਿਕ ਜੂਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਾਚਕ ਰਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਕਾਰਬੋਹਾਈਡਰੇਟ ਅਤੇ ਚਰਬੀ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।
  7. ਛੋਟੀ ਅੰਤਡੀ: ਇਹ ਪਾਚਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਲੰਬਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਜ਼ਮ ਕੀਤਾ ਭੋਜਨ ਇੱਥੋਂ ਖੂਨ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
  8. ਵੱਡਾ ਆਂਤਡੀ : ਇਹ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸੋਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਇੱਥੋਂ ਗੁਦਾਮ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
  9. ਗੁਦਾ: ਵੱਡੀ ਅੰਤਡੀ ਤੋਂ ਫੈਕਲਰ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
  10. ਗਦਾ: ਖਾਣੇ ਦੇ ਅੱਕੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਸੱਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਤੱਥ

- ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਹਜਮ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪਾਚਣ: ਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੱਚੇ ਪਦਾਰਥ (ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਜਾਂ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ) ਜੈਵਿਕ ਅਣੂ ਅਤੇ ਰਜਾ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਇਹ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਜ਼ਥੂਰੀ ਹਿੱਸੇ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਪਾਚਣ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਅੰਗ: - ਮੂੰਹ, ਠੋੜੀ, ਪੇਟ, ਜਿਗਰ, ਗਾਲ ਬਲੈਡਰ, ਪਾਚਕ, ਛੋਟੀ ਅੰਤਤੀ, ਵੱਡੀ ਅੰਤਤੀ, ਗੁੱਦਾ।
- ਮੂੰਹ ਵਿਚਲੇ ਥੁੱਕ ਦੇ ਗਲੈਂਡ ਲਾਰ ਨੂੰ ਛਾਂਟਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡਰੇਟ (ਸ਼ੁੱਕਰ) ਨੂੰ ਹਜਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਥੁੱਕ ਦੇ ਗਲੈਂਡ ਹਨ - ਪੈਰੋਟਿਡ, ਸਬਲਿਗੁਅਲ, ਸਬ ਮੈਕਸੀਲਰੀ।
- ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਆਕਤੀ 1.5 ਲੀਟਰ ਲਾਰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

• Contd.....

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਅਹਿਮ ਤੱਥ

- ਪਾਚਣ ਪੇਟ ਵਿਚੁ ਸੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੇਟ ਦੇ ਜੁਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਲੋਰਿਕ ਐਸਿਡ ਅਤੇ ਪੋਪਸੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਟੋਨ ਪਾਚਨ ਨੂੰ ਸੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- ਜਿਗਰੂ ਇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲੈਂਡ ਹੈ ਜੋ ਖਾਣੇ ਵਿਚੁ ਮੌਜੂਦ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਤਰੇ ਦੇ ਰਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਪਿਤ ਬਲੈਂਡਰ ਵਿਚ ਸਟੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)।
- ਪਾਚਕ ਪੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰਿੱਛੇ ਸੁਖਿੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਾਰ੍ਬਜ਼ ਹਨ: ਇਕ ਐਕਸੋਕ੍ਰਾਈਨ ਫੰਕਸ਼ਨ ਜੋ ਪਾਚਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਡਕਰੀਨ ਫੰਕਸ਼ਨ ਜੋ ਬਲੱਡ ਸੂਗਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਡੀਓਡੇਨਮੂ ਛੋਟੀ ਅੰਤਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਟ ਤੋਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਚਿਆ ਭੋਜਨ (ਕਾਇਮੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਛੋਟੀ ਆਂਦਰ ਵੱਡੀ ਆਂਦਰ ਨਾਲੋਂ ਲੰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਆਂਦਰ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 6 ਮੀਟਰ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਆਂਦਰ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 1.5 ਮੀਟਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਅੰਤਡੀਆਂ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਜਾਬ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਵਿਸੇਸ਼ ਉੱਗਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਲੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਅੰਤ ਦੀ ਆਂਦਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮਾਈ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਣਜਾਣ ਸਮੱਗਰੀ ਗੁਦੇ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਟੁਟਣ ਲਈ ਹਰ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਚਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਹ ਕਿਰਿਆ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਬਕਾਵਟ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਫੇਫੜਿਆਂ (ਬੰਦ ਹੋਣ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹਣ) ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਵਿਆਖਿਆਤ ਮਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵੱਖੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

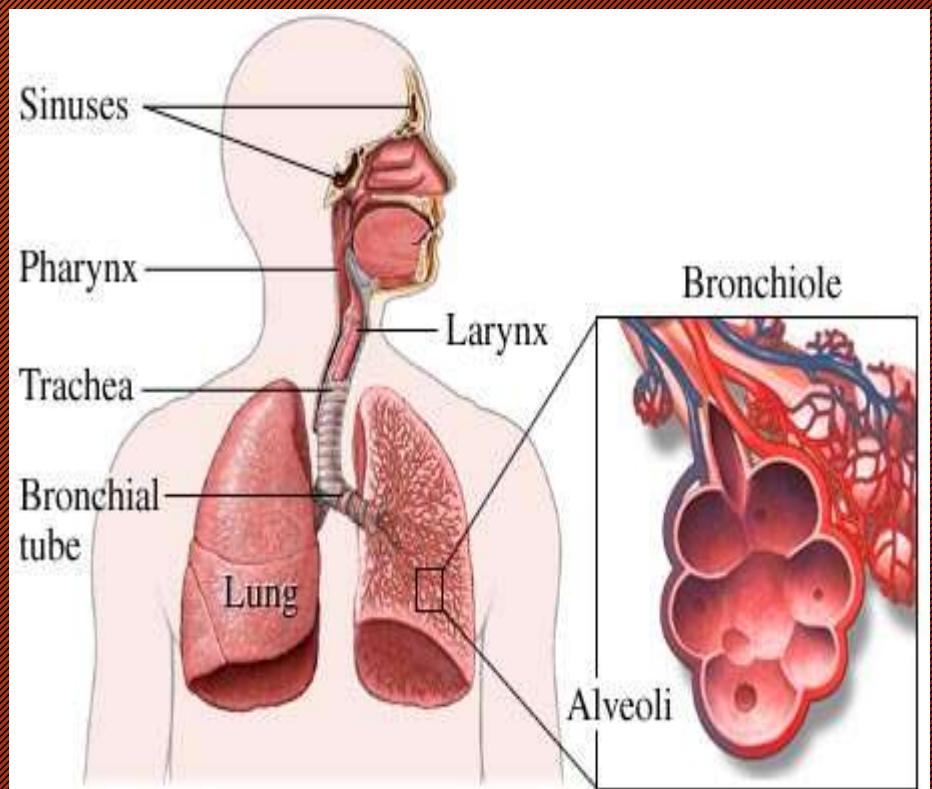
ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਫੇਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਹੈ।
- ਸੱਜਾ ਫੇਫ਼ਾ ਖੱਬੇ ਫੇਫ਼ੇ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸਾਹ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਫੇਫ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਡਾਇਆਫ਼ਰਮ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸਾਧਾਰਣ ਸਾਹ ਦਰ ਅਤੇ ਕਸਰਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹ ਦਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਤੰਦਰੂਸਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿੰਟ 20 ਤੋਂ 22 ਦਾਰ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਰਿਆ ਨੱਕ ਰਸਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫੇਫ਼ੇ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (18 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ)

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸਾਹ ਦੀ ਨਾਲੀ ਅਤੇ ਸਾਹ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਫੇਫੜੇ ਥੋਰੈਕਿਕ ਪਥਰਾਅ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਡਿੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਲੇਉਰਾ (ਪੈਰੀਟੋਨਿਅਲ ਪਰਤਾਂ) ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

* (ਪਿਛਲੀ ਸਲਾਈਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ)

ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਲ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਚੁੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਹਿਰਦੈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਦਿਲ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ, ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਕਨੀਕਾਂ (ਐੰਜੀਓਪਲਾਸਟੀ, ਐੰਜੀਓਗ੍ਰਾਫੀ) ਅਤੇ ਉਪਕਰਣਾਂ (ਇਮਪਲਾਂਟੇਬਲ ਡਿਫਿਬ੍ਰਿਲੇਟਰਜ਼ ਅਤੇ ਪੋਸਮੇਕਰ) ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

- ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਸੈਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦਿਲ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੈਮਰਾ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ 'ਤੇ) ਕੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਪੜਕਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਦਿਲ ਦੀ ਅਸਲ ਪੜਕਣ ਵਰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦੀ ਬਾਹਰੀ (ਅੱਧਿਕਲਸ, ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲਸ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ) ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਣਤਰ (ਬਿਕਸਪੀਡ ਅਤੇ ਟਿਕਸਪੀਡ) ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਤੱਥ

- ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਲ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।
- ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਲ ਤਕਰੀਬਨ ਮੁੱਠੀ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਲ ਦੇ 4 ਖਾਨੇ ਹਨ:
  - I. 2 ਔਰਿਕਲਸ
  - II. 2 ਵੈਂਟਿਕਲਸ
- ਖੂਨ ਦੀ ਨਾੜੀਆਂ :
  - I. ਧਮਣੀਆਂ (ਆਕਸੀਜਨਿਡ ਲਹੂ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ।
  - II. ਸ਼ਿਰਾਵਾਂ (ਲਹੂ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ।
- ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਦਿਲ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿੰਟ 72 ਵਾਰ ਧੜਕਦਾ ਹੈ।
- ਦਿਲ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਲਹੂ ਪੰਪ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ

- ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਲ ਦੇ 4 ਖਾਨੇ ਹਨ: 2 ਅੰਧਿਕਲਸ ਅਤੇ 2 ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲਸ।
- ਇਕੋ ਧਮਣੀ, ਜੋ ਕਿ ਡੀਓਕਸਾਈਜ਼ੇਨੋਟਿਡ ਲਈ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਪਿਲਮਨੈਰੀ ਆਰਟਰੀ (ਸੱਜੇ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ ਤੋਂ ਫੇਫ਼ਿਆਂ ਤੱਕ) ਅਤੇ ਇਕੋ ਨਾੜੀ ਜੋ ਆਕਸੀਜਨ ਯੁਕਤ ਖੂਨ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਪਿਲਮਨੈਰੀ ਨਾੜੀ ਹੈ (ਫੇਫ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਖੱਬੇ ਐਟਰੀਅਮ ਦਿਲ ਤੱਕ)।
- ‘ਏਓਰਟਾ’ ਖੂਨ ਨੂੰ ਦਿਲ ਤੋਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ।

1

ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਮਾੜਾ ਖੂਨ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਸਹੀ ਐਟ੍ਰੀਅਮ ਵਿਚ ਵਗਦਾ ਹੈ।

2

ਖੂਨ ਸੱਜੇ ਐਟਰੀਅਮ ਦੁਆਰਾ ਸੱਜੇ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ ਵਿਚ ਵਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3

ਸੱਜਾ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ ਖੂਨ ਨੂੰ ਫੇਫ਼ਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਗੰਦੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ।

4

ਨਵਾਂ ਆਕਸੀਜਨ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਖੂਨ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਐਟ੍ਰੀਅਮ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

5

ਖੂਨ ਖੱਬੇ ਐਟਰੀਅਮ ਰਾਹੀਂ ਖੱਬੇ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ ਵਿਚ ਵਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

6

ਖੱਬਾ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ ਆਕਸੀਜਨ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਖੂਨ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਪੰਪ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ

- ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਪਿਜਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬਟਨ ਦਬਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਮੰਜ਼ੂਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸਵੈ ਸੰਚਾਲਕ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ 206 ਹੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਫੀਮਿਊਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੱਡੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਟ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਹੱਡੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੈਪਸ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

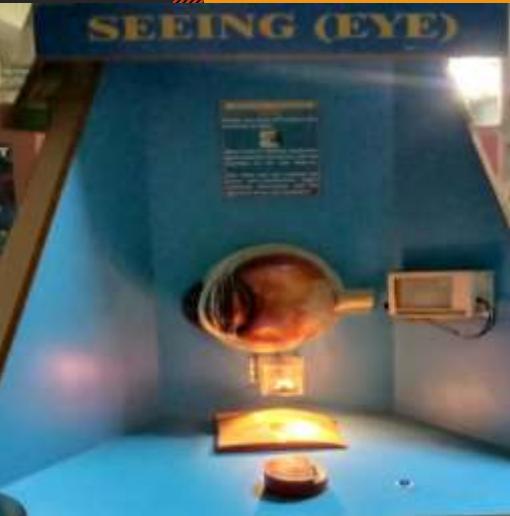

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵਿਚ 206 ਹੱਡੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਨਵੇਂ ਜਨਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕੁਝ ਛੋਟੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਮਿਲ ਕੇ ਵੱਡੀ ਹੱਡੀਆਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 206 ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਪਿਜ਼ਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਪਿਜ਼ਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹਨ: - ਹੱਡੀਆਂ, ਜੋੜ, ਉਪਾਸਥੀ, ਯੋਜਕ (ਹੱਡੀ ਤੋਂ ਹੱਡੀ), ਬੰਨ੍ਹ (ਹੱਡੀ ਤੋਂ ਹੱਡੀ)।
- ਨਵੇਂ ਜਨਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਕਾਰਟਿਲਜ਼ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੈਲਸੀਅਮ ਫਾਸਫੇਟ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤ ਹੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਮਨੁੱਖੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹੱਡੀ / ਵਰਟੈਬਰਲ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ 33 ਵਰਟੀਬ੍ਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਰਟਬਰੇਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਫਿਲੋਜ਼ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸੰਖਿਆ 26 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇੰਦਰੀਆਂ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇੰਦਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ 5 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਅਕਾਰਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸੰਚਾਕਲ ਹਨ।

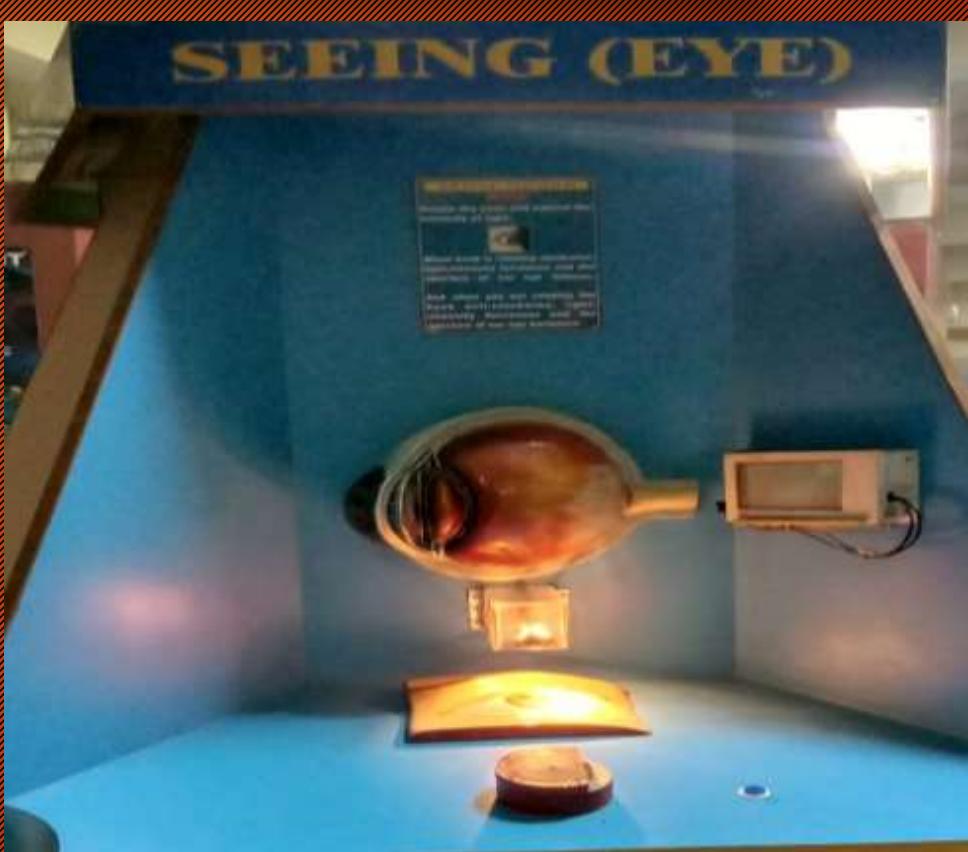
ਸੁੰਘਣਾ (ਨੱਕ)

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਇਕ ਦਿਲਕਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਹੈ।
- ਨੱਕ ਸਾਡੀਆਂ ਪੰਜ ਇੰਦਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਨੱਕ ਦਾ ਕੰਮ ਸੁੰਘਣਾ - ਇਹ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਗੰਧਾਂ ਜਾਂ ਮਹਿਕ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੰਧ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਛੱਲਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ, ਡਿਟੋਲ ਅਤੇ ਨੈਪਥਾਲੀਨ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ:
  - 1) ਬੱਟਣ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ਬੋ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਨੱਕ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਗੰਧ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੰਧ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਹੈ।
  - 2) ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਸੰਕੇਤ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਡਿਸਪਲੇਅ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ।

ਵੇਖਣਾ (ਅੱਖ)

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਅੱਖ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਰੌਸੂਨੀ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਵਿਚ ਵਾਪਾ ਜਾਂ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਐਪਰਚਰ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ਮਨੁੱਖੀ ਅੱਖ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਅੰਗ ਹੈ ਜੋ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਚੰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਅੱਖ ਵਿਚ ਆਇਰਿਸ - ਵਿਆਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਆਕਾਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਸਾਡਤਾਂ ਨੂੰ ਰੈਟੀਨਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਆਇਰਿਸ, ਪੁਤਲੀ, ਕੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਰੈਟੀਨਾ ਸਮੇਤ ਅੱਖ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਹੈ।
- ਅੱਖ ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪੁਤਲੀ ਫੋਕਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਇਰਿਸ ਐਪਰਚਰ ਦੇ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੋਰਨੀਆ ਇਕ ਲੈਂਜ਼ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਬਣਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਕਨਵੈਕਸ ਲੈਂਜ਼ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਛੁਹਣਾ (ਚਮੜੀ)

- ਚਮੜੀ ਸਾਡੀਆਂ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਚਮੜੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਤਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸਾਨੂੰ ਠੰਡ, ਛੁਹਣ, ਦਰਦ, ਤਾਪ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਹਿਲਜੁਲ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ

- ਚਮੜੀ ਸਾਡੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅੰਗ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪਰਤਾਂ ਹਨ:
  - ਐਪੀਡਰਮਿਸ: ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਾਲੀ ਪਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਪਾਨੀ ਰੋਧਕ ਪਰਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।
  - ਡਰਮਿਸ: ਇਹ ਪਸੀਨਾ, ਤੇਲ, ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ, ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਖੂਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।
  - ਹਾਈਪੋਡਰਮਿਸ: ਇਹ ਡਰਮਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰੀਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ, ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਰਬੀ ਜਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਚਮੜੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਛਹਣ ਅਤੇ ਤਾਪ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸੁਣਨਾ (ਕੰਨ)

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸਾਡੀ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀ ਕੰਨ ਜੋ ਕਿ ਸੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਦਸਦੀ ਹੈ।
- 1 ਡੋਂ 10 ਡੱਕ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਬਟਣ ਅਵਾਜ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧੰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਬੱਟਣ ਦਬਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੁਣਨ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੋ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਬਾਰੇ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ਮਨੁੱਖੀ ਕੰਨ ਪੰਜ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।
- ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਹੱਦ 20 ਹਰੱਜ਼ ਤੋਂ 20,000 ਹਰੱਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਮਨੁੱਖ 20 ਹਰੱਜ਼ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ 20,000 ਹਰੱਜ਼ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਸਕਦੇ।
- 20 ਹਰੱਜ਼ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਨਫਰਮਾਸੋਨਿਕ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- 20,000 ਹਰੱਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾਸੋਨਿਕ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜੋੜਾਂ ਦੀ ਹਰਕਤ ਨੂੰ ਵੇਖੋ

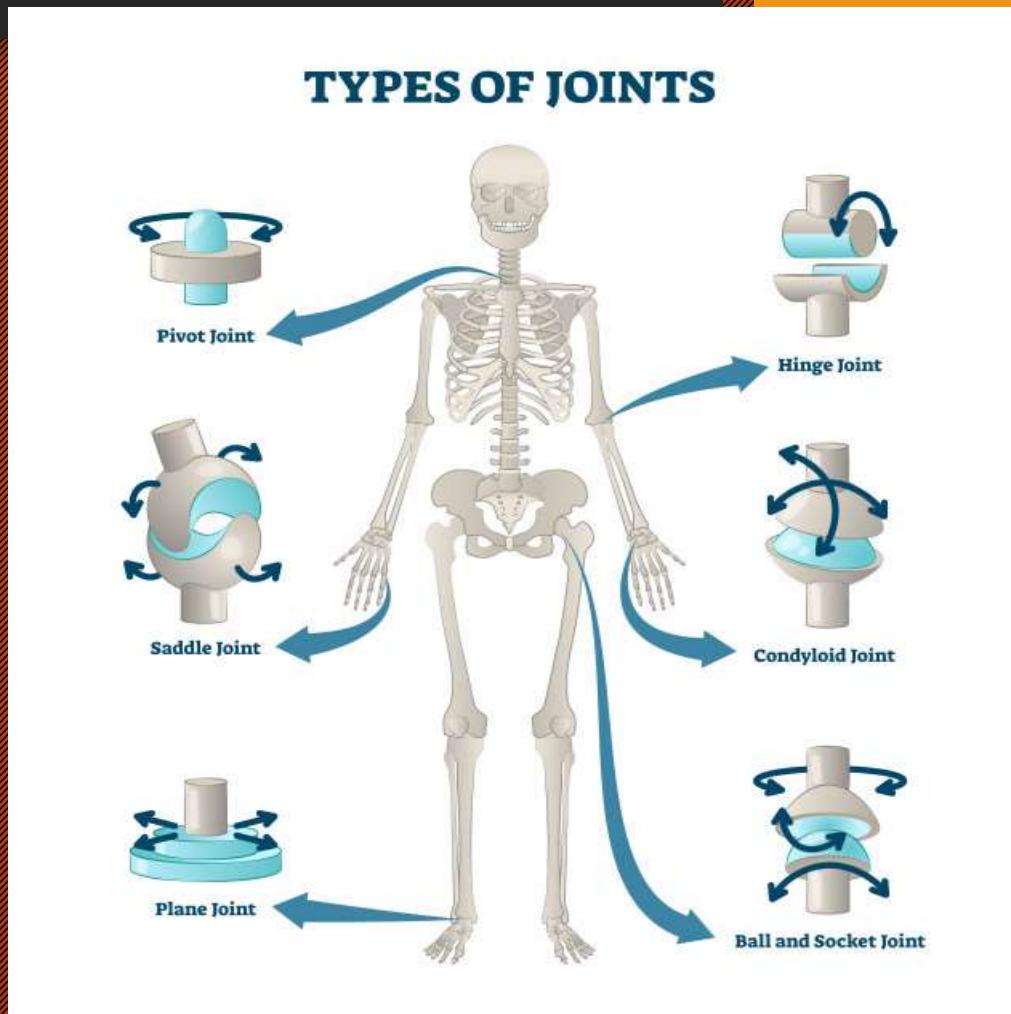
- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹੜੇ ਜੋੜ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰਕਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਹੈ।
- ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਅੱਗੇ ਚੁਪੈ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚਲੇ ਪਿੰਜਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ (ਚੂਲਹੇ ਦਾ ਜੋੜ, ਗੋਡੇ ਦਾ ਜੋੜ, ਗਿੱਟੇ ਦਾ ਜੋੜ) ਜੋੜਾਂ ਦੀ ਹਰਕਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ

- ਜੋੜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ:

1. Hinge joint
2. Pivot joint
3. Ball & Socket Joint
4. Saddle joint
5. Plane joint
6. Condyloid joint

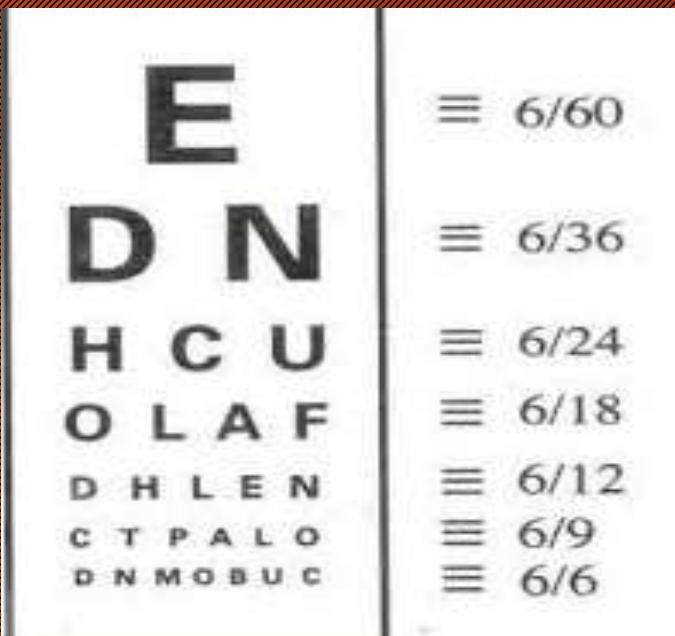
ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਪ੍ਰੀਖਣ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨਜ਼ਰ ਜਾਚਣ ਦੇ ਟੈਸਟ ਬਾਰੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਜਾਂਚ (ਮਾਇਓਪੀਆ - ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਦੁਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਸਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਵੱਖ - ਵੱਖ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਤੇ ਬਟਨ ਦਬਾਉਣ 'ਤੇ ਸਕੀਨ ਉਤੇ ਵੱਖ- ਵੱਖ ਅਕਾਰ ਦੇ ਅੱਖਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।
- ਸਕੀਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲੱਗੀ ਐਲ. ਈ. ਡੀ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਸਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦਸਦੀ ਹੈ (6/6)।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਅਸ਼ੱਮਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਟੀ 6/6 ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਚੈਕ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਐਨਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਤੱਥ

- ਵਿਜੁਅਲ ਐਕਾਡਮੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਜਾਂਚ (ਮਾਇਓਪੀਆ - ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਦੁਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਅਸੱਮਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸ:

○ ਮਾਇਓਪੀਆ (ਨਿਕਟਦਿਸ਼ਟਤਾ): ਇਹ ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਉਹ ਨੁਕਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੁਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਧੁੰਦਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਰੈਟੀਨਾ ਉਤੇ ਨਾ ਬਣ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਮਾਇਓਪੀਆ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅਵਤਲ ਲੈੜ ਵਾਲੀ ਐਨਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਰੈਟੀਨਾ ਦੇ ਉਤੇ ਬਣਦਾ ਹੈ।

○ ਹਾਈਪਰਾਈਪੀਆਂ (ਦੁਰਦਿਸ਼ਟਤਾ): ਇਹ ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨੁਕਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੁਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਰੈਟੀਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਹਾਈਪਰਾਈਪੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਲ ਲੈੜ ਵਾਲੀ ਐਨਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਲਈ)

- ਮੱਨੁਖੀ ਦਿਮਾਗ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਲੋਕਮੈਟਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬਾਰੇ ਦਸਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਮੱਨੁਖੀ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਸੱਜਾ ਤੇ ਖੱਬਾ।
- ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਸੱਜਾ ਹਿੱਸਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੰਟੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਖੱਬਾ ਹਿੱਸਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੰਟੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਿਮਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਲੋਕਮੋਟਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬਾਰੇ ਦਸਤੀ ਹੈ।
- ਪਿੱਜਿਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਿਚ ਸੈਂਸਰ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਦਬਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਲੜਾਂ, ਬਾਹਾਂ ਅਤੇ ਗਰਦਨ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (18 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ)

- ਦਿਮਾਗ ਸਾਰੀ ਸੋਚ, ਮੈਮੋਰੀ, ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ।
- ਦਿਮਾਗ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਾਪਮਾਨ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸਾਹ, ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਸੇਰੋਬ੍ਰਾਂਸਟ: ਇਹ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਗੋਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਚ ਕਾਰਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਣ, ਤਰਕ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਸਿਖਲਾਈ, ਅਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਵਧੀਆ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- ਖੱਬਾ ਗੋਲਾਕਾਰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸੱਜਾ ਗੋਲਾਕਾਰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਸੇਰੋਬੈਲਮ: ਇਹ ਸੇਰੋਬ੍ਰਾਂਸਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਜ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ, ਆਸਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਸੇਰੋਬੈਲਮ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਲੋਕੋਮੋਸ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲ ਸੈਂਟਰ ਹੈ।

ਉਪਰੋਸ਼ਨ ਥੀਏਟਰ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲੈਪਾਰੋਸਕੋਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਦਸਤੀ ਹੈ।
- ਬੱਟਣ ਦਬਾਉਣ ਤੇ ਇੱਕ ਐਨੀਮੋਟਿਡ ਵੀਡੀਓ ਮਾਨੀਟਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਕਲਿੱਕ ਪੇਟ ਦੇ ਬਲੈਡਰ ਦੀ ਸਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

- ਲੈਪਾਰੋਸਕੋਪੀ ਨੂੰ ਕੀਹੋਲ ਸਰਜਰੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਪਿੱਤੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਗਾਲ ਬਲੈਡਰ ਪਾਚਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਇਲਾਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਮਦ ਡਾਕਟਰ ਤੇਲ ਅਤੇ ਮੌਸਾਲੇਦਾਰ ਭੇਜਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ

- ਲੈਪਟੋਪਕੋਪੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਮਿਨਿਮਲ ਐਕਸੋਸ ਸਰਜਰੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਪੇਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸੇ (ਅੰਗਾਂ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਐਨਡੋਕੋਪ ਨੂੰ ਪੇਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀਡਿਓ ਰਾਹੀਂ ਪਿੱਤੇ ਦਾ ਉਪਰੋਸ਼ਨ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅੱਧੇ ਇੰਚ ਦਾ ਚੀਰਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਟਿਊਬਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਅੱਗੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੀ ਟੀ ਸਕੈਨਰ

- ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸੀ. ਟੀ. ਸਕੈਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਹਰੇਕ ਬਟੱਣ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਟੱਣ ਦਬਾਉਣ ਨਾਲ ਇਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਸਕ੍ਰੀਨ ਉਪਰ ਸਕੈਨਿੰਗ ਕੀਤੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ਸੀ ਟੀ ਸਕੈਨਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਟੋਮੋਗ੍ਰਾਫੀ ਸਕੈਨਰ ਹੈ।
- ਇਸ ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦੀ ਆਮ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਇਹ ਐਕਸ ਰੇ ਦਾ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਰੂਪ ਹੈ।
- ਇਹ ਜਾਨਲੋਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਇਹ ਦਰਦ ਰਹਿਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (18 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ)

- ਸੀ ਟੀ ਸਕੈਨਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ‘ਕੰਪਿਊਟਰ ਮੋਬਾਈਲ ਸਕੈਨਰ’ ਹੈ।
- ਕੰਪਿਊਟਰ ਮੋਬਾਈਲ ਸਕੈਨਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਸ਼ ਕਿਰਨਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ, ਹੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟਿਸੂਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਐਕਸ਼ - ਚੇ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸੀ ਟੀ ਸਕੈਨ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- ਐਕਸ਼ ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਬੀਮ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਲੜੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ 2 ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਸਕੈਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਾਰ- ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਗਾਂ, ਹੱਡੀਆਂ, ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਸਕੈਨ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਸਰਜ਼ਨ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਟਿਊਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਕੈਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੱਲ-ਮੂਤਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

- ਮੁੱਖ ਅੰਗ: ਗੁਰਦੇ
- ਸੰਖਿਆ: 2
- ਆਕਾਰ: ਰਾਸ਼ਮਾ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਰਗਾ
- ਮੁਢਲੀ ਇਕਾਈਂ: ਨੈਫਰੋਨਜ਼
- ਸਹਾਇਕ ਅੰਗ: urinary pipes
urinary bladder
- ਨੁਕਸ: ਗੁਰਦਿਆਂ ਦਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ
- ਇਲਾਜ: ਹਿਮੋਡਾਇਲਾਜਿਸ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ਮੱਲ-ਮੂਤਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਹੀਨਲ ਸਿਸਟਮ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਮੁੱਖ ਅੰਗ: 2 ਗੁਰਦੇ
- ਆਕਾਰ: ਰਾਜਮਾਂਹ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਰਗਾ
- ਮੁੱਢਲੀ ਇਕਾਈ: ਨੈਫਰੋਨਜ਼ ਗੁਰਦਿਆਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਕਾਰੀ ਇਕਾਈ ਹੈ।
- ਸਹਾਇਕ ਅੰਗ: urinary pipes

urinary bladder

- ਕੰਮ: ਬੇਲੋੜੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਖੂਨ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤਰਲ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਨੁਕਸ: ਗੁਰਦਿਆਂ ਦਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ
- ਇਲਾਜ: ਹਿਮੋਡਾਇਲਸਿਸ

ਹਿਮੋਡਾਇਲਾਸਿਸ ਸਿਸਟਮ

- ਇਹ ਅਕਰਸ਼ਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਹੈ ਅਤੇ
- ਇਹ ਹਿਮੋਡਾਇਲਾਸਿਸ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

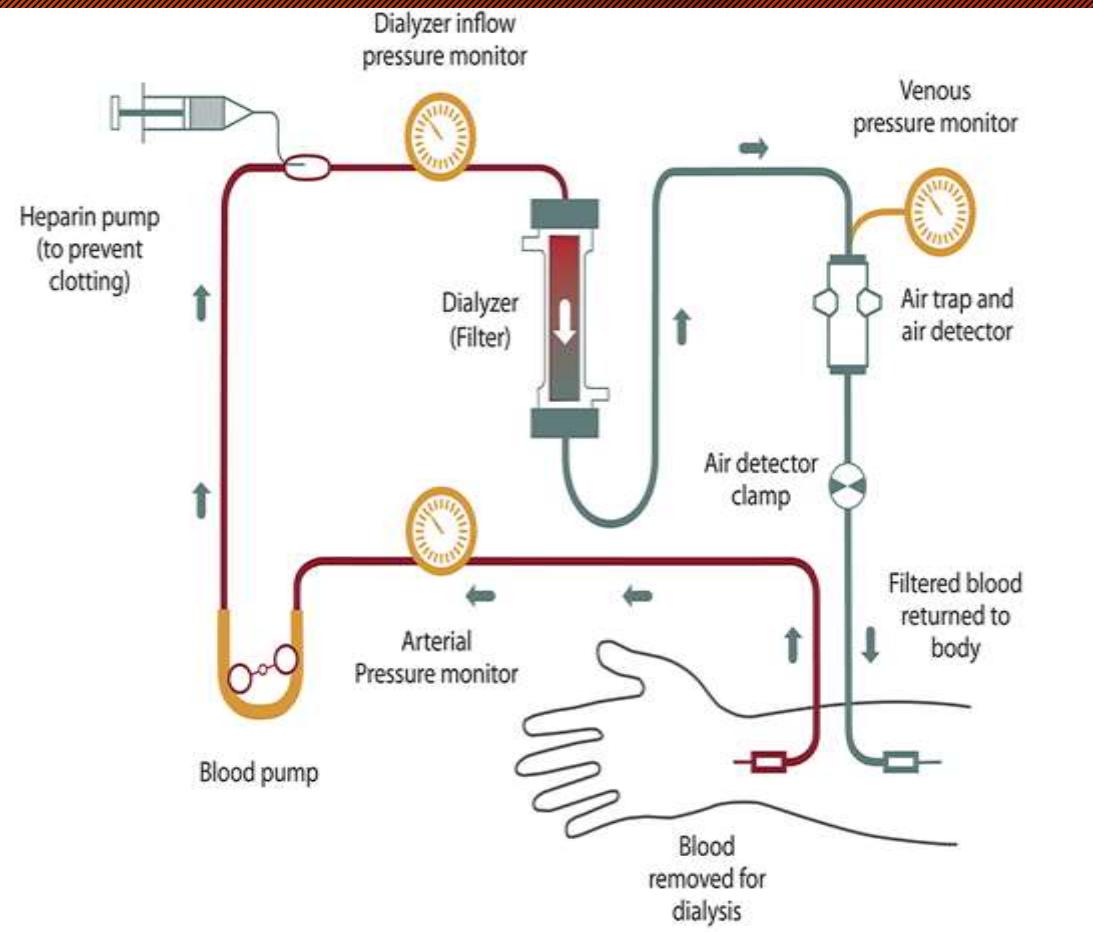

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

- ਹਿਮੋਡਾਇਲਸਿਸ - ਉਹ ਵਿਆਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਗੁਰਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੇ ਖੂਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਹੈ।
- ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਯੰਤਰ - ਹਿਮੋਡਾਇਲਾਇਜ਼ਰ (ਬਨਾਵਟੀ ਗੁਰਦੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ)
- ਡਾਇਲਸਿਸ ਕਦੂਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਗੁਰਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ।
- ਇਹ ਗੁਰਦੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਅਤੇ ਕਦੂਂ ਹਿਮੋਡਾਇਲਸਿਸ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

- ਹਿਮੋਡਾਇਲਾਜ਼ੇਸ਼ਨ - ਉਹ ਵਿਆਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਗੁਰਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਦੇ ਖੂਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਕ੍ਰਿਤੀ।
- ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਯੰਤਰ -
ਹਿਮੋਡਾਇਲਾਈਜ਼ਰ (ਬਨਾਵਟੀ ਗੁਰਦੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ)
  - ਘੱਟ ਖੂਨ ਦਾ ਦੌਰਾ
  - ਖੂਨ ਦੀ ਘਾਟ
  - ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਖਿਚਾਮ
  - ਅਨਿਦਰਾ
  - ਖਾਰਿਸ਼
  - ਲਾਹੂ ਵਿਚ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿਚ ਵਾਧਾ

ਐਕਸਪਲੋਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ

- ਇਹ ਸਵੈ - ਸੰਚਾਲਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਹੈ
- ਅਤੇ ਚੁਟ ਕਨਾਲ ਦੇ ਇਲਾਜ ਨੂੰ
ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ਆਰ ਸੀ ਟੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ‘ਚੁਟ ਕਨਾਲ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ’ ਹੈ।
- ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖਮਤ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਕਗਾਰ ’ਤੇ ਹਨ।
- ਇਹ ਦੰਦ ਦੀ ਜੜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਲਾਗ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

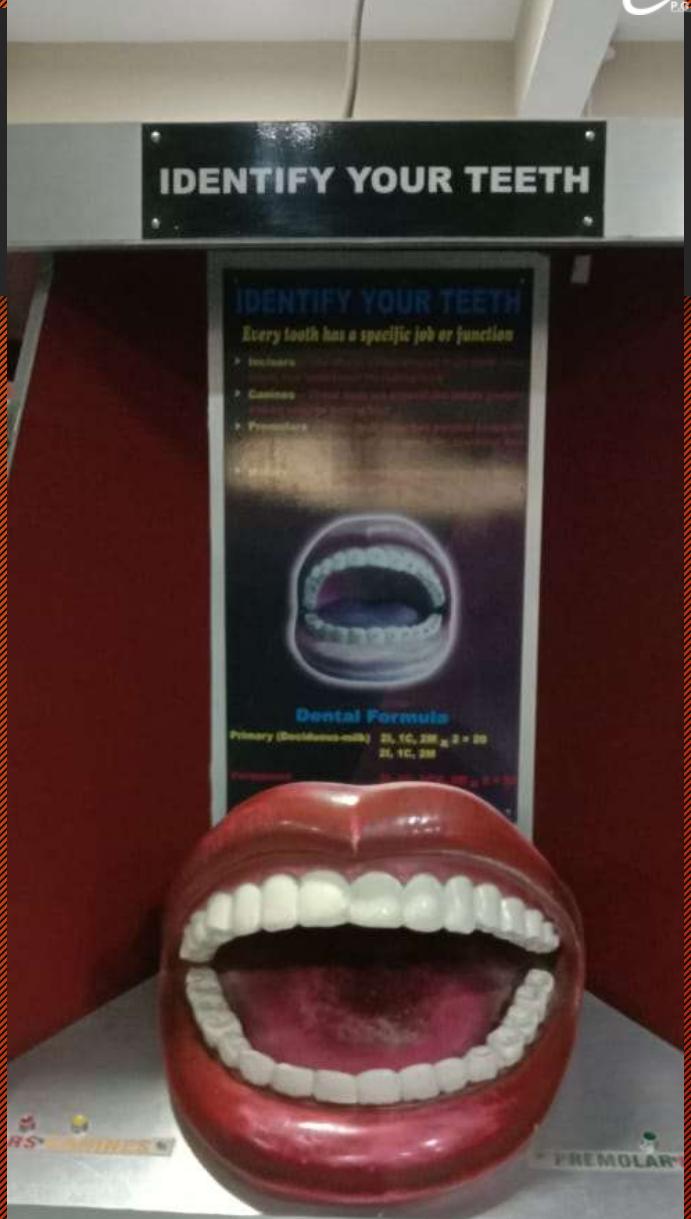

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ਆਰ ਸੀ ਟੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ‘ਚੁਟ ਕਨਾਲ ਟ੍ਰੈਟਮੈਂਟ’ ਹੈ।
- ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਮੁਰਮੰਤ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖਰਾਬ ਦੀ ਕਗਾਰ ’ਤੇ ਹਨ।
- ਪੜਾਅ:
- ਜੜ ਤੱਕ ਪੁਹੰਚਣਾ
- ਲਾਗ ਵਾਲੇ ਟਿਸੂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ
- ਦੰਦ ਨੂੰ ਡਰਨਾ
- ਦੰਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਣਾਉਣਾ
- ਦੰਦ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨਾ
- Extra support

ਆਪਣੇ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣੋ

- ਇਹ ਇਕ ਗਿਆਨਵਾਹਿਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

- ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ -
- ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਦੰਦ, ਅਸਥਾਈ ਦੰਦ ਜਾਂ ਢੁੱਧ ਦੇ ਦੰਦ
- ਸੈਕੰਡਰੀ ਦੰਦ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਦੰਦ
- ਸੈਕੰਡਰੀ ਦੰਦ ਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:
- ਅਗਲੇ ਦੰਦ
- ਸੂਝੇ
- ਅਗਲੀਆਂ ਜਾੜਾ
- ਪਿਛਲੀਆਂ ਜਾੜਾਂ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

- ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ -
  - ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਦੰਦ, ਅਸਥਾਈ ਦੰਦ ਜਾਂ ਦੱਧ ਦੇ ਦੰਦ
  - ਸੈਕੰਡਰੀ ਦੰਦ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਦੰਦ
- ਸੈਕੰਡਰੀ ਦੰਦ ਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:
  - ਅਗਲੇ ਦੰਦ: ਇਹ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਕਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।
  - ਸੂਝੇ: ਸਖਤ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਕਟਦੇ ਹਨ।
  - ਅਗਲੀਆਂ ਜਾੜਾਂ: ਇਹ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਚਬਾਊਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।
  - ਪਿਛਲੀਆਂ ਜਾੜਾਂ: ਇਹ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਸਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

• ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ

ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਦੰਦ - $2 \times 1 \times 2$

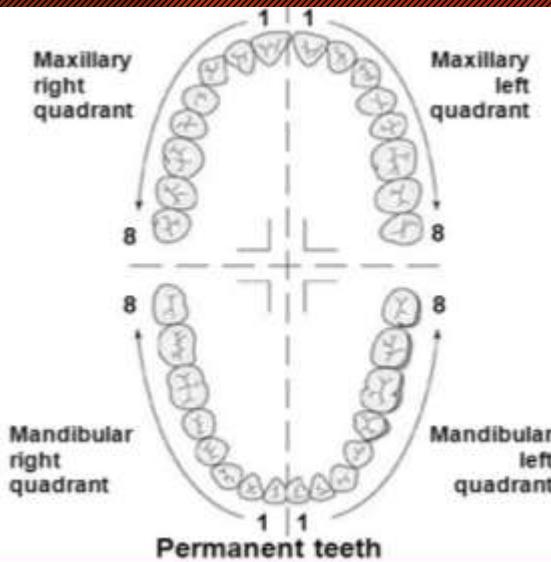
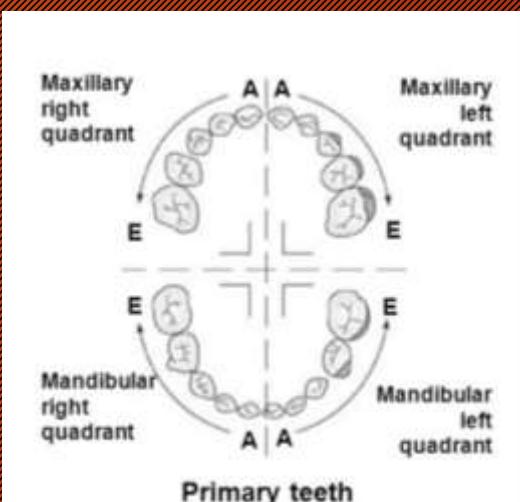
$$2 \times 1 \times 2$$

ਸੈਕੰਡਰੀ ਦੰਦ - $2 \times 1 \times 3 \times 2$

$$2 \times 1 \times 3 \times 2$$

= 20

32

ਪੰਨਾਦ